

แผนการศึกษาแห่งชาติ
(พ.ศ. ๒๕๔๕ - ๒๕๕๙) : ฉบับสรุป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
สำนักนายกรัฐมนตรี

คำนำ

ประสบการณ์จากผลของการพัฒนาที่ผ่านมา ได้ให้บทสรุปอันมีค่ายิ่งโดยเฉพาะในข้อที่ว่า คุณภาพชีวิต เป็นมิติขององค์รวมจากปัจจัยในทุกๆ ด้าน ที่จะต้องได้รับการเอาใจใส่โดยทัดเทียมกัน ทั้งความอยู่ดีกินดีจากการเติบโตทางเศรษฐกิจ สิทธิเสมอภาคทางการเมือง ความยุติธรรมในกฎหมายแห่งรัฐ โอกาสในการทำงาน สุขอนามัยในสภาวะแวดล้อมที่ปราศจากมลพิษ การศึกษาที่สร้างคุณธรรมปัญญา ใจอันสงบประณีตภายใต้ร่มโพธิธรรมทางศาสนา ความร่ำรวยลุ่มลึกในศิลปวัฒนธรรมของชาติ เหล่านี้เป็นสำคัญ

คุณภาพชีวิต ได้กลายเป็นหัวใจของทิศทางที่เปลี่ยนแปลงในการพัฒนา ด้วยมิติแห่งคุณภาพชีวิตนี้เท่านั้นที่จะช่วยประคับประคองให้การพัฒนาเป็นไปอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน โดยแสดงออกด้วยผลสำเร็จจากการพัฒนาคุณภาพของ “คน” ให้เป็นผู้สมบูรณ์พร้อมทั้งกาย สติ จิต และปัญญา พร้อมทั้งความสามารถในการสร้างสรรค์ สังคมคุณภาพ สังคมแห่งการเรียนรู้ สังคมอันก่อปรด้วยความสมานฉันท์และความเอื้ออาทรต่อกัน

ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และมาตรา ๓๓ ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จึงได้ดำเนินการจัดทำ “แผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมแห่งชาติ” ซึ่งจะเปลี่ยนชื่อใหม่เป็น “แผนการศึกษาแห่งชาติ” ขึ้นเป็นแผนยุทธศาสตร์เพื่อให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาที่สอดคล้องต้องกันทั้งประเทศ ในช่วงระยะเวลา ๑๕ ปี ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๕ - ๒๕๕๙ อย่างบูรณาการคุณภาพชีวิตในทุกๆ ด้าน และสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ แนวนโยบาย มาตรการ และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสังคมไทยในกาลสมัยของการปฏิรูปนี้

กระบวนการจัดทำแผน มุ่งเน้นให้ทุกภาคส่วนของสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมให้มากที่สุด เริ่มต้นการจัดทำร่างตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๔๓ ผ่านขั้นตอนการระดมความคิดเห็น การตรวจสอบตรวจทานหลายครั้งหลายหนโดยละเอียดและอย่างกว้างขวาง จนผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติในเดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๔๕ และได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๕ ให้ประกาศใช้ต่อไป

จากนี้ คือการนำแผนสู่การปฏิบัติ ที่ยังคงมุ่งเน้นการระดมสรรพกำลังจากทุกส่วนในสังคมให้มีส่วนร่วมในการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติทุกขั้นตอน รวมทั้งการมีกลไกในการบริหารแผน กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และการประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ ภายใต้เป้าหมายและความมุ่งมั่นร่วมกันที่จะได้

เห็นคนไทยและสังคมไทยก้าวเดินเคียงบ่าเคียงไหล่ไปพร้อมกับชุมชนนานาชาติ โดยมีสติรู้เท่าทัน มีขีดความสามารถพร้อมสมบูรณ์ และยังคงธำรงคุณค่าวัฒนธรรมวิถีชีวิตแบบน้ำใจไทยเอาไว้ได้ ไม่ว่าจะตกอยู่ในสถานการณ์ใดๆ ก็ตาม

ในนามของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ขอขอบคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายที่ได้ร่วมมือกันดำเนินงาน ยังผลให้การจัดทำแผนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี อย่างไรก็ตาม การที่จะประสบความสำเร็จตามแผนได้ดังที่มุ่งหวังโดยแท้จริงนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับความร่วมมือของทุกคนที่จะนำแผนไปปฏิบัติอย่างจริงจัง

๕๐ และ —
๖ —————

(นายรุ่ง แก้วแดง)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
สภาพสังคมไทยปัจจุบัน	๑
ทิศทางใหม่	๓
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	๕
กระบวนการจัดทำแผน	๗
วัตถุประสงค์และแนวนโยบาย	๘
การบริหารแผนสู่การปฏิบัติ	๓๒
คณะกรรมการอำนวยการจัดทำแผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมแห่งชาติ	๓๖

แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๔๕ - ๒๕๕๙) : ฉบับสรุป

สภาพสังคมไทยปัจจุบัน

สังคมไทยมีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็วในทุกๆ ด้าน ในช่วงห้าทศวรรษที่ผ่านมา อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาในเชิงของความยั่งยืน เรายังขาดภาวะสมดุล ยังมีปัญหาสำคัญที่ต้องดูแลแก้ไข บางเรื่องก็อยู่ในขั้นวิกฤต อันมีเหตุทั้งที่เกิดจากสภาพภายในสังคมเราเอง และจากการคล้อยตามกระแสการวิวัตน์ของโลก ทั้งนี้ประเด็นปัญหาใหญ่ๆ ที่ควรมีการทบทวน เพื่อให้เกิดความตระหนักรู้ร่วมกัน มีภาวะการณ์โดยย่อ ดังนี้

ผลจากวิกฤตเศรษฐกิจทำให้อัตราการว่างงานสูงขึ้น มีปัญหาทางสังคมอื่นๆ ตามมา เช่น ความยากจน ยาเสพติด อาชญากรรม ครอบครัวแตกแยก เป็นต้น

ระบียบใหม่ของโลกทั้งในระดับภูมิภาคและระดับนานาชาติที่มาพร้อมกับโลกาภิวัตน์ ได้สร้างความรุนแรงในการแข่งขันขึ้น มีความจำเป็นที่จะต้องเสริมสร้างฐานความรู้ที่เข้มแข็งให้กับประเทศ เพื่อความสามารถในการปรับตัว รู้เท่าทันไม่ให้ตกอยู่ในฐานะผู้เสียเปรียบ

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความเชื่อมโยง
อย่างรุนแรง นำไปสู่ความขัดแย้งในสังคมมากยิ่งขึ้น

คุณภาพการศึกษาของประชากรไทยโดยเฉลี่ยต่ำลง และ
มีมาตรฐานค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับอีกหลายประเทศในระดับ
เดียวกัน

การศึกษาขาดเอกภาพด้านนโยบาย สถานศึกษาขาดอิสระ
และความคล่องตัวในการบริหารจัดการ ขาดการมีส่วนร่วมจาก
ภาคประชาชน ชุมชน สถาบันทางสังคม

สังคมตกอยู่ในกระแสบริโภคนิยม เห็นแก่ประโยชน์
ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม คนส่วนใหญ่ขาดความสามารถในการ
กั้นกรองคัดสรรทางวัฒนธรรม

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย ศิลปะไทยที่ทรงคุณค่า
ถูกละเลย

สถาบันศาสนาซึ่งเคยเป็นพลังสำคัญและเป็นแหล่งเรียนรู้
ฝึกอบรมของกุลบุตรกุลธิดาของศาสนิกชน ได้รับการยอมรับ
ในฐานะที่พึ่งทางใจน้อยลง การดำเนินกิจกรรมทางศาสนายังคง
เน้นพิธีกรรมมากกว่าการเน้นด้านหลักธรรม

ทิศทางใหม่

การพัฒนาสังคมไทยโดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างมุ่งไปที่อัตราการเติบโตแต่เพียงอย่างเดียว บนฐานโครงสร้างทางสังคมที่อ่อนแอ ไม่เป็นธรรม และต้องพึ่งพิงต่างประเทศเป็นหลัก ได้แสดงผลให้ประจักษ์ชัดเจนแล้วว่าเป็นทิศทางที่ผิดพลาด จำเป็นต้องมีการกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนา ยุทธศาสตร์ และแนวนโยบายกันใหม่ภายใต้กรอบทิศทางที่ให้ความสำคัญอย่างทัดเทียมกัน ทั้งทุนทางเศรษฐกิจ ทุนสังคม ทุนมนุษย์ และทุนธรรมชาติ โดยยึดมั่นในวัฒนธรรม วิถีชีวิตแบบไทยที่มีศาสนาธรรมเป็นหลักประจำใจ ให้คงเอกลักษณ์ มั่นคงไว้ ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงในระบบเศรษฐกิจยุคใหม่ ของสังคมโลก

สังคมทุกวันนี้และในอนาคตเป็นสังคมฐานความรู้ที่ การเรียนรู้ ความรู้ และนวัตกรรมเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนา จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องส่งเสริมและสร้างสภาพการณ์ เพื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาคุณภาพ ประสิทธิภาพ และขีดความสามารถของคนส่วนใหญ่ในประเทศ โดยยึดหลักการ ให้ทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดและตัดสินใจในกิจกรรมสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับตนเองและชุมชนท้องถิ่น การสนับสนุนให้สังคมทุกส่วนและทุกระดับได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ และการสร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อ

ต่อความสำเร็จ ในการปฏิบัติเช่นนี้จะทำให้เกิดพลังชุมชนท้องถิ่นที่เข้มแข็ง อันจะเป็นฐานรากที่มั่นคงในการพัฒนาประเทศอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืนตลอดไป

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ได้กำหนดแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษาไว้ในมาตรา ๘๑ อาทิ ให้รัฐต้องจัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม การพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้อง ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ และวัฒนธรรมของชาติ

จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้เป็นกฎหมายแม่บทเชื่อมต่อกับบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ เพื่อเป็นฐานหลักในนโยบายแห่งรัฐด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมของประเทศ และเพื่อเป็นกรอบแนวทางในการปฏิรูปการศึกษาของประเทศ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๓ ได้บัญญัติให้มีการจัดทำแผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมแห่งชาติ ซึ่งจะเปลี่ยนชื่อใหม่เป็น “แผนการศึกษาแห่งชาติ” เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน แผนพัฒนาการอาชีวศึกษา แผนพัฒนาการอุดมศึกษา และแผนพัฒนาด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม ตามมาตรา ๓๔ รวมทั้งใช้เป็นกรอบแนวทางในการจัดทำแผนปฏิบัติการ

ในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและในระดับสถานศึกษา เพื่อให้มีการพัฒนาทางการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมที่สอดคล้องกันทั้งประเทศต่อไป

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๐(๒) แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ และ มาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จึงได้ดำเนินการเพื่อจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ ขึ้น โดยอยู่บนพื้นฐานของปรัชญาหลัก กรอบแนวคิด และเจตนารมณ์ ดังนี้

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตามแนวพระราชดำรัสองค์สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ยึดทางสายกลางบนพื้นฐานของความสมดุลพอดี รู้จักประมาณอย่างมีเหตุผล มีความรอบรู้เท่าทันโลก เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต เพื่อมุ่งให้เกิด “การพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของคนไทย”

ยึด “คน” เป็นศูนย์กลางการพัฒนา

เพื่อให้คนไทยมีความสุข พึ่งตนเอง และก้าวทันโลกโดยยังรักษาเอกลักษณ์ความเป็นไทยไว้ สามารถเลือกใช้ความรู้และเทคโนโลยีได้อย่างคุ้มค่า เหมาะสม มีระบบภูมิคุ้มกันที่ดี มีความยืดหยุ่นพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ควบคู่ไปกับการมีคุณธรรมและความซื่อสัตย์สุจริต

เป็นแผนบูรณาการแบบองค์รวม

กระบวนการในการบูรณาการของชีวิตเป็นองค์รวมของการศึกษา ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และธรรมชาติ อย่างมีสมดุล พึ่งพาอาศัย ส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกัน มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยครอบครัวเป็นสถาบันหลักที่มีความสำคัญที่สุด

พัฒนาชีวิตให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

พัฒนาสังคมให้เข้มแข็งและมีคุณภาพ

ได้แก่ ๑) สังคมคุณภาพ ที่มีความเที่ยงธรรม มั่นคงโปร่งใส ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพสมบูรณ์ ๒) สังคมแห่งภูมิปัญญา และการเรียนรู้ ที่ทุกคนและทุกส่วนในสังคมมีความใฝ่รู้และพร้อมที่จะเรียนรู้อยู่เสมอ และ ๓) สังคมแห่งความสามัคคี และเอื้ออาทรต่อกัน เป็นสังคมที่มุ่งฟื้นฟูสืบสาน และธำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ ศิลปะ และวัฒนธรรมไทย

กระบวนการจัดทำแผน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ เสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานโดยสรุป ดังนี้

๑. การระดมความคิดเห็นผู้แทนหน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้องจากภาครัฐ ภาคเอกชน รวมทั้งจากภาคประชาชน ทั้งในกรุงเทพฯ และส่วนภูมิภาค จำนวนประมาณ ๓๕๐ คน ในการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง “การประเมินครั้งแผน ๘ : ยุทธศาสตร์สู่แผนฯ ๘” วันที่ ๗ มกราคม ๒๕๔๓ เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดและยุทธศาสตร์หลักของแผนการศึกษาฯ แห่งชาติ โดยพิจารณาจากผลการประเมินแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ ระยะ ๒ ปีแรก (พ.ศ. ๒๕๔๐ - ๒๕๔๑) ประกอบกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้เข้าร่วมสัมมนา

๒. การประชุมคณะกรรมการอำนวยการจัดทำแผนการศึกษาฯ แห่งชาติ ซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้อง ระหว่างเดือนมิถุนายน-กันยายน ๒๕๔๓ กำหนดกรอบแนวคิด เจตนารมณ์ และยุทธศาสตร์การดำเนินงาน

๓. การระดมความคิดเห็นในการสัมมนาเรื่อง “แผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมแห่งชาติ : จาก พ.ร.บ. ส่งยุทธศาสตร์การปฏิรูป” วันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ มีผู้เข้าสัมมนาจำนวนประมาณ ๓๐๐ คน

๔. การประชุมคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ในการประชุม ครั้งที่ ๕/๒๕๔๓ วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ซึ่งที่ประชุมฯ มีมติรับ (ร่าง) แผนการศึกษาฯ แห่งชาติ ในเบื้องต้น และให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ นำ (ร่าง) แผนฯ ดังกล่าวไปรับฟังความคิดเห็นเพิ่มเติมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งในกรุงเทพฯ และส่วนภูมิภาค

๕. การระดมความคิดเห็นในการประชุมปฏิบัติการระหว่างเดือนเมษายน-มิถุนายน ๒๕๔๔ ซึ่งมีผู้เข้าร่วมประชุมทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชน จากกรุงเทพฯ และส่วนภูมิภาค จำนวนประมาณ ๑,๒๐๐ คน

๖. การประชุมคณะกรรมการอำนวยการจัดทำแผนการศึกษาฯ แห่งชาติ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๔ วันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๔๔ ที่ประชุมฯ มีมติเห็นชอบ (ร่าง) แผนการศึกษาฯ แห่งชาติ และให้เสนอต่อคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

๗. การประชุมคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๔๔ วันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ , ครั้งที่ ๓/๒๕๔๔ วันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๔๔ และครั้งที่ ๑/๒๕๔๕ วันที่ ๗ มกราคม ๒๕๔๕ ซึ่งที่ประชุมฯ มีมติ ดังนี้

๑) เห็นชอบ (ร่าง) แผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๔๕ - ๒๕๕๕) โดยให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือ ควรเพิ่มสาระเกี่ยวกับการสนับสนุนให้มีกิจกรรม

สำหรับเด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไป เพื่อให้มีโอกาสได้แสดงความสามารถด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมากขึ้น และเพิ่มสาระในบทที่ ๕ การบริหารแผนสู่การปฏิบัติ กำหนดให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมแห่งชาติ เป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารแผนสู่การปฏิบัติ

๒) ให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ นำเสนอ (ร่าง) แผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๔๕ - ๒๕๕๙) ต่อคณะรัฐมนตรี โดยให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมแห่งชาติ เป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารแผนสู่การปฏิบัติ

๓) การประกาศใช้แผนการศึกษาฯ แห่งชาติ ควรเป็นมติคณะรัฐมนตรี

๘. คณะรัฐมนตรีในคราวประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๔๕ ได้ลงมติอนุมัติแผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมแห่งชาติ (พ.ศ.๒๕๔๕ - ๒๕๕๙) และให้ประกาศใช้ต่อไป

วัตถุประสงค์และแนวนโยบาย

แผนการศึกษาแห่งชาติ เป็นแผนยุทธศาสตร์ซึ่งนำสำหรับการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในแต่ละแผนงาน/โครงการ เพื่อการปฏิรูปการศึกษา การบริหาร และการจัดการด้านศาสนา ศิลปะ

และวัฒนธรรม ที่สอดคล้องกันทั้งประเทศในระยะ ๑๕ ปี ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๕ จนถึง พ.ศ. ๒๕๕๙ ด้วยการนำสาระตามกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และนโยบายรัฐบาล ที่มุ่งพัฒนาสังคมให้เป็นสังคมแห่งความรู้ นำพาไปสู่ระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ ให้คนไทยทั้งปวงได้รับโอกาสเท่าเทียมกันที่จะเรียนรู้ ฝึกอบรมได้ตลอดชีวิต และมีปัญญาเป็นทุนไว้สร้างงานสร้างรายได้ พาประเทศให้รอดพ้นจากวิกฤตเศรษฐกิจและสังคม พร้อมทั้งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์การพัฒนาระยะยาว ๒๐ ปีของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙ กับพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ รวมทั้งพระราชบัญญัติและระเบียบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องมากำหนดเป็นแผนปฏิรูปหลักด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม

แผนการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดวัตถุประสงค์และแนวนโยบายเพื่อดำเนินการ ไว้ในวัตถุประสงค์ ๓ ข้อ และแนวนโยบาย ๑๑ ประการ ดังนี้

วัตถุประสงค์ ๑

พัฒนาคนอย่างรอบด้าน และสมดุล เพื่อเป็นฐานหลักของการพัฒนา

นโยบายเพื่อดำเนินการ ๑ : การพัฒนาทุกคน ตั้งแต่แรกเกิดจนตลอดชีวิตให้มีโอกาสเข้าถึงการเรียนรู้

เป้าหมาย	กรอบการดำเนินงาน
๑) เด็กปฐมวัยอายุ ๐-๕ ปี ทุกคนได้รับการพัฒนาและเตรียมความพร้อมทุกด้านก่อนเข้าสู่ระบบการศึกษา ๒) เด็กทุกคนจบการศึกษภาคบังคับเก้าปี ๓) คนไทยทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานสิบสองปี ๔) มีกำลังคนด้านอาชีวศึกษาระดับต่างๆ ที่มีคุณภาพและปริมาณเพียงพอกับความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ	๑) ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาและการเตรียมความพร้อมของเด็กปฐมวัยในรูปแบบที่หลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ความรู้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง รวมทั้งผู้ที่เตรียมตัวเป็นพ่อแม่ ๒) ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาปฐมวัยให้มีคุณภาพครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย เพื่อพัฒนารากฐานพัฒนาการของทุกชีวิตอย่างเหมาะสม ๓) จัดบริการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งที่เป็นการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย เพื่อให้บุคคลสามารถ

เป้าหมาย	กรอบการดำเนินงาน
๕) มีการพัฒนาฝีมือแรงงานให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานในรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย ๖) ผู้สำเร็จการศึกษาชั้นพื้นฐานสิบสองปีมีโอกาสได้รับการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่จัดในหลากหลายรูปแบบ ๗) มีการจัดบริการการศึกษาในรูปแบบและวิธีการต่างๆ ทั้งที่เป็นการศึกษาในระบบนอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย จากแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่อย่างหลากหลาย เพื่อเพิ่มโอกาสและทางเลือกในการศึกษาของประชาชนทุกคน	เข้าถึงบริการทางการศึกษาที่หลากหลายเพื่อการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง ตามความต้องการและความสนใจ ๔) ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพเพื่อพัฒนากำลังคนทุกระดับในภาคการผลิตต่างๆ และเปิดโอกาสให้ทุกคนได้ยกระดับความรู้ความสามารถในทางวิชาชีพได้อย่างต่อเนื่อง ๕) ปรับปรุงคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้มีความหลากหลาย และให้เพิ่มศักยภาพการแข่งขันของประเทศ และตอบสนองความต้องการของชุมชนท้องถิ่น

เป้าหมาย	กรอบการดำเนินงาน
	๖) จัดบริการการศึกษาด้วยรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับบุคคลที่มีความสามารถพิเศษด้านต่างๆ ๗) ส่งเสริมการจัดการศึกษาเฉพาะทางเพื่อสนองความต้องการเฉพาะโดยคำนึงถึงนโยบายและมาตรฐานการศึกษาของชาติ ๘) ส่งเสริมให้มีการจัดการศึกษาพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่นที่ทางการรับรองและการเผยแผ่ศาสนาธรรมทั้งที่เป็นการศึกษาในระบบนอกระบบ และตามอัธยาศัยในทุกกระดับและประเภทการศึกษา

แนวนโยบายเพื่อดำเนินการ ๒ : การปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

เป้าหมาย	กรอบการดำเนินงาน
๑) ผู้เรียนเป็นคนเก่งที่พัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ เป็นคนดี และมีความสุข ๒) ครูทุกคนได้รับการพัฒนาให้มีความรู้และความสามารถในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ๓) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูทุกคนได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ๔) สถานศึกษาทุกแห่งมีการประกันคุณภาพการศึกษา	๑) การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ๒) การปฏิรูปครูคุณภาพและบุคลากรทางการศึกษา ๓) การกำหนดมาตรฐานการศึกษา และการประกันคุณภาพการศึกษา

แนวนโยบายเพื่อดำเนินการ ๓ : การปลูกฝังและเสริมสร้างศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระบบวิถีชีวิตที่ดีงาม

เป้าหมาย	กรอบการดำเนินงาน
๑) มีการบูรณาการด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม ทั้งในเนื้อหา กระบวนการ และกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ๒) บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นทุกแห่งร่วมคิดและร่วมดำเนินงาน เพื่อพัฒนาคนไทยทุกคนให้เป็นผู้มีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม รวมทั้ง	๑) ปฏิรูปโครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรในทุกระดับการศึกษาให้มีสาระของความรู้เกี่ยวกับความจริงของชีวิต และธรรมชาติ หลักธรรมของศาสนา คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันดีงามของระบบวิถีชีวิตและเอกลักษณ์ไทย เพื่อให้บรรลุถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่างๆ ทั้งด้านจิตใจ และพฤติกรรมที่แสดงออก ๒) ส่งเสริมบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถานประกอบการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันศาสนา สถาบันวัฒนธรรม และสถาบันสังคมอื่น

เป้าหมาย	กรอบการดำเนินงาน
ค่านิยมเชิงสุนทรียภาพ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามระบบวิถีชีวิตที่ดีงาม ๓) คนไทยส่วนใหญ่มีค่านิยมและพฤติกรรมที่เหมาะสมตามระบบวิถีชีวิตที่ดีงาม	ให้มีส่วนร่วมอย่างสำคัญในการเสริมสร้างศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมอันดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทย รวมทั้งเป็นแหล่งเรียนรู้และศูนย์การเรียนรู้ต่างๆ ๓) บูรณาการการศึกษาและศาสนาเข้าด้วยกันโดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นทั้งความรู้และคุณธรรม เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในแก่นธรรมของแต่ละศาสนาที่ตนนับถือ เป็นที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจ และสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติได้อย่างยั่งยืน ๔) ส่งเสริมและสนับสนุนวัฒนธรรมประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นอย่างจริงจัง ด้วยกระบวนการทางการศึกษาและฝึกอบรม

แนวนโยบายเพื่อดำเนินกร ๔ : การพัฒนากำลังคน
ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพึ่งพาตนเองและเพิ่ม
สมรรถนะการแข่งขันในระดับนานาชาติ

เป้าหมาย	กรอบการดำเนินงาน
๑) คนไทยทุกคนมีความรู้ ความคิด และความใฝ่รู้ ทั้งใน ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ควบคู่ไปกับสังคมศาสตร์และ มนุษยศาสตร์ ๒) ผลិតครู คณาจารย์ และบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีในปริมาณที่ สอดคล้องกับความต้องการ และได้รับการพัฒนาความรู้ ความสามารถเพื่อประโยชน์ ต่อการจัดการเรียนการสอน อย่างมีคุณภาพ ๓) ผู้สำเร็จการศึกษาด้าน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมี คุณภาพและมีสัดส่วนที่เทียบ กับที่มีอยู่ในประเทศผู้นำใน ระดับนานาชาติ	๑) ส่งเสริมและสนับสนุน ให้ประชาชนทุกคนได้รับการ ศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเน้น กระบวนการเรียนรู้แบบวิทยา- ศาสตร์ สามารถนำความรู้ ความเข้าใจ และใช้ศักยภาพ ของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อประโยชน์ในการดำเนิน ชีวิตประจำวันได้ ๒) ส่งเสริมและสนับสนุน การผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทาง การศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีอย่างเป็น ระบบและต่อเนื่อง ๓) ส่งเสริม สนับสนุน ผู้มีความสามารถพิเศษด้าน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

เป้าหมาย	กรอบการดำเนินงาน
๔) บุคลากรที่ทำงานวิชาชีพด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพและมีความรู้ความสามารถอย่างจริงจังในสาขาของตน ๕) ผลิตนักวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่สามารถทำการวิจัยและพัฒนา เพื่อสร้างความรู้และการเรียนรู้ และนวัตกรรมได้	ให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพอย่างต่อเนื่องตั้งแต่เยาว์วัย ๔) ส่งเสริมและสนับสนุนกระบวนการผลิตและพัฒนาบุคลากรที่ทำงานวิชาชีพด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้สอดคล้องกับความต้องการมีคุณภาพ และมีความรู้ความสามารถอย่างจริงจังในสาขาของตน ๕) ส่งเสริมและสนับสนุนกระบวนการผลิตนักวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่สามารถทำการวิจัยและพัฒนาในปริมาณที่เหมาะสมและเพียงพอที่จะสร้างความรู้และการเรียนรู้ และสร้างนวัตกรรมจากฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทยได้

วัตถุประสงค์ ๖

สร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมคุณธรรม
ภูมิปัญญา และการเรียนรู้

แนวนโยบายเพื่อดำเนินการ ๕ : การพัฒนาสังคมแห่ง
การเรียนรู้ เพื่อสร้างเสริมความรู้ ความคิด ความประพฤติ
และคุณธรรมของคน

เป้าหมาย	กรอบการดำเนินงาน
๑) คนไทยทุกคนมีทักษะและกระบวนการในการคิด การวิเคราะห์ และการแก้ปัญหา มีความใฝ่รู้ และสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม สามารถพัฒนาตนเอง ได้อย่างต่อเนื่องเต็มตามศักยภาพ ๒) คนไทยทุกคนมีความซื่อสัตย์สุจริต รู้จักผิดชอบชั่วดี มีระเบียบวินัย ประหยัด อุดม มีจิตสำนึก ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม และมีสุขภาพแข็งแรง	๑) จัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มีความหลากหลาย ยืดหยุ่น เปิดกว้าง และเข้าถึงได้ง่ายสำหรับทุกคน ๒) ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยพัฒนาครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาตลอดชีวิต รวมทั้งการสนับสนุนให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตลอดชีวิต ๓) พัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้ครอบคลุมวิทยาการที่หลากหลายสำหรับการศึกษา

เป้าหมาย	กรอบการดำเนินงาน
๓) คนไทยทุกคนมีโอกาส และทางเลือกที่จะเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดช่วงอายุ แต่ละวัยจากสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วยรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย มีคุณภาพ และยึดหยุ่นตามความต้องการ ความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน	ทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย และสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ตลอดชีวิตตั้งแต่ระดับชุมชนจนถึงระดับชาติ ๔) พัฒนาข้อมูลสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ๕) จัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ครอบคลุมทั้งความรู้วิชาการ ความรู้ทั่วไป ความรู้ด้านอาชีพ และความรู้ด้านศาสนา ที่อำนวยความสะดวกทั้งกับตนเอง และผู้อื่น

นโยบายเพื่อดำเนินการ ๖ : การส่งเสริมการวิจัย และพัฒนาเพื่อเพิ่มพูนความรู้และการเรียนรู้ของคนและสังคมไทย

เป้าหมาย	กรอบการดำเนินงาน
๑) เพิ่มสัดส่วนการสนับสนุนด้านการวิจัยและพัฒนาของประเทศจากภาครัฐไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑.๕ ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี และเพิ่มขึ้นตามสมรรถนะทางด้านเศรษฐกิจ ของประเทศ และความจำเป็นเร่งด่วน ในการวิจัยและพัฒนาเฉพาะเรื่อง โดยจัดระบบการจัดสรรงบประมาณอย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ ๒) มีการวิจัยด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สังคมศาสตร์ ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และมนุษยศาสตร์ ทั้งที่เป็นการวิจัยพื้นฐานและการวิจัยที่มุ่งการประยุกต์ใช้	๑) กำหนดกลไกเชิงนโยบายด้านการวิจัยและพัฒนาที่เข้มแข็ง ๒) กำหนดให้การวิจัยและพัฒนาเป็นสาระในหลักสูตรการเรียนรู้ที่เหมาะสม กับวัยของผู้เรียน ๓) ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างและพัฒนาความรู้และการเรียนรู้เพื่อประโยชน์ในการดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพของคนไทย และการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต ๔) ส่งเสริมและสนับสนุนกระบวนการพัฒนานักวิจัยและพัฒนาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

เป้าหมาย	กรอบการดำเนินงาน
ประโยชน์ในบริบทของสังคมไทยมากขึ้น ๓) มีบุคลากรเพื่อการวิจัยและพัฒนาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพในอัตราที่ใกล้เคียงกับที่มีในประเทศผู้นำในระดับนานาชาติ	

แนวโยบายเพื่อดำเนินกร ๗ : การสร้างสรรค์ประยุกต์ใช้ และเผยแพร่ความรู้และการเรียนรู้ เพื่อสร้างสังคมคุณธรรม ภูมิปัญญา และการเรียนรู้

เป้าหมาย	กรอบการดำเนินงาน
๑) มีการพัฒนาความรู้และการเรียนรู้ใหม่ๆ ที่สอดคล้องกับบริบทของสังคมไทย ๒) มีการใช้ความรู้เป็นฐานการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของคนไทย	๑) ส่งเสริมให้เกิดการสร้างสรรค้ความรู้ใหม่ๆ ทั้งจากภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่เดิม และจากฐานความรู้ด้านนวัตกรรมต่างๆ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาอย่างยั่งยืนของประเทศ

เป้าหมาย	กรอบการดำเนินงาน
๓) มีการใช้ความรู้เป็นฐานในการพัฒนาในทุกภาคการผลิต เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่นำมาสู่รายได้ที่เพิ่มขึ้นของคนไทย	๒) สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนและประยุกต์ความรู้ให้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม และทันต่อการเปลี่ยนแปลง ๓) สนับสนุนให้มีการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีในการแสวงหา สร้างสรรค์ รับผิดชอบต่อสังคม และเผยแพร่ความรู้

วัตถุประสงค์ ๓

พัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคมเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาคน และสร้างสังคมคุณธรรม ภูมิปัญญา และการเรียนรู้

แนวโยบายเพื่อดำเนินการ ๘ : การส่งเสริมและสร้างสรรค์ทุนทางสังคม วัฒนธรรม ชุมชนชาติ และสิ่งแวดล้อม บนฐานของศาสนา ภูมิปัญญาท้องถิ่น/ไทย

เป้าหมาย	กรอบการดำเนินงาน
๑) สถาบันในสังคมทุกสถาบันสามารถทำหน้าที่เป็นภูมิคุ้มกันพัฒนาจิตใจ คุณภาพชีวิตที่ดีงามและมีความสุขของคนและสังคมไทยได้ตลอดไป ๒) มีการฟื้นฟู พัฒนา และสร้างสรรค์พฤติกรรมของคนและสิ่งแวดล้อมรอบตัวให้เกิดความดีงาม เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาจิตใจ และคุณภาพชีวิตที่ดีงาม และมีความสุขของคนและสังคมไทย	๑) ส่งเสริมการดำเนินงานด้านศาสนาเพื่อนำไปสู่ความสุขและความดีงามของสังคมไทยและสันติสุขของโลก ๒) พัฒนา ส่งเสริม และสร้างสรรค์ความรู้และการเรียนรู้ด้านศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น/ไทย และทำความเข้าใจเชื่อมโยงกับภูมิปัญญาสากล ๓) ส่งเสริมด้านศิลป-วัฒนธรรม

เป้าหมาย	กรอบการดำเนินงาน
	๔) ส่งเสริมด้านสังคม วัฒนธรรม ๕) ส่งเสริม การ พหุศึกษา นันทนาการและ การกีฬา ๖) ผลิตและพัฒนา บุคลากรที่มีความรู้ ความ สามารถด้านศิลปะและ วัฒนธรรม โดยเฉพาะในสาขา วิชาที่ขาดแคลน รวมทั้ง ส่งเสริมพัฒนาศิลปิน

นโยบายเพื่อดำเนินการ ๙ : การจำกัด ลด ขจัด ปัญหาทางโครงสร้างที่ก่อให้เกิด และหรือคงไว้ซึ่งความยากจน ขัดสน ค้อยทั้งโอกาสและศักดิ์ศรีของคนและสังคมไทย เพื่อสร้างความเป็นธรรมในสังคม

เป้าหมาย	กรอบการดำเนินงาน
๑) ประชากรในวัยเรียน โดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาส ซึ่งครอบคลุมถึงกลุ่มผู้ยากไร้ ผู้อยู่ห่างไกลที่เสียเปรียบ ผู้อยู่ในกลุ่มเสี่ยง ผู้พิการและทุพพลภาพ ทั้งที่อยู่ในเมืองและชนบท มีโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานสิบสองปีในรูปแบบที่หลากหลายที่จัดอย่างมีคุณภาพและทั่วถึง ๒) ประชากรผู้ด้อยโอกาสทุกกลุ่มมีโอกาสในการเข้าถึง และได้รับการบริการทางการศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพที่จัดอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม	๑) ส่งเสริมและสนับสนุนการเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานสิบสองปีอย่างมีคุณภาพของผู้ด้อยโอกาสกลุ่มต่างๆ ๒) ปฏิรูประบบงบประมาณเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ และให้ถือว่าการศึกษาก่อให้เกิดการลงทุนที่จะช่วยแก้ปัญหาความยากจน ๓) ปฏิรูปโครงสร้างการบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความหลากหลายในการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ โดย

เป้าหมาย	กรอบการดำเนินงาน
๓) มีการบริหารและการจัดการศึกษาที่เป็นอิสระ สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชนอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ๔) ประชาชน ชุมชน องค์กร ประชาคม มีความเข้มแข็ง สามารถร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ กำกับ ดูแล ตรวจสอบ ตลอดจนสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมสาธารณะที่มีผลกระทบต่อชุมชนและท้องถิ่นโดยรวม	เฉพาะอย่างยิ่งการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปสู่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษาตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๔๕ เป็นต้นไป ๔) ใช้มาตรการทางการศึกษาเป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมเพื่อจัดการความยากจน

แนวนโยบายเพื่อดำเนินการ ๑๐ : การพัฒนาเทคโนโลยี
เพื่อการศึกษาและการพัฒนาประเทศ

เป้าหมาย	กรอบการดำเนินงาน
๑) มีการใช้เทคโนโลยี เพื่อพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพของการศึกษาอย่างทั่วถึงและทัดเทียมกันทุกเขตพื้นที่การศึกษาที่มีความเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายอย่างมีระบบ ๒) ประชาชนทุกคนเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และสามารถที่จะใช้เทคโนโลยีดังกล่าวในการเพิ่มพูนความรู้และการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขตามสมควร	๑) ส่งเสริมหน่วยงานทุกระดับและสถานศึกษาทุกแห่งให้มีระบบฐานข้อมูลที่เชื่อมโยงและสามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันได้ ๒) ใช้เทคโนโลยีเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ และเพิ่มคุณภาพของการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ๓) ส่งเสริมและสนับสนุนผู้ใช้และผู้ผลิตเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้มีจิตสำนึก มีจรรยาบรรณ มีความรับผิดชอบต่อสังคม และผลิตสื่อเพื่อการศึกษาที่มีคุณภาพ ๔) พัฒนาผู้รับและผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้มี

เป้าหมาย	กรอบการดำเนินงาน
	ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถเลือกสรรกลั่นกรอง และใช้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ

แนวนโยบายเพื่อดำเนินการ ๑๑ : การจัดระบบทรัพยากรและการลงทุนทางการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาคนและสังคมไทย

เป้าหมาย	กรอบการดำเนินงาน
๑) ทุกส่วนของสังคมทั้งในประเทศและต่างประเทศมีส่วนร่วมระดมทุนเพื่อการเรียนรู้ของคนไทยทุกคน ๒) เปิดโอกาสให้ภาคเอกชนเข้าร่วมในการร่วมลงทุนจัดการด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม ในระดับที่เอกชนมีศักยภาพในการจัดมากขึ้น	๑) ระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการจัดการด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมอย่างพอเพียง ๒) จัดระบบและวิธีการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมที่สร้างความเสมอภาคเป็นธรรม

เป้าหมาย	กรอบการดำเนินงาน
๓) มีการจัดสรรทรัพยากรจากการร่วมลงทุนของทุกส่วนในสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ มีความหลากหลาย และสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายต่างๆ	๓) จัดระบบการบริหารและการใช้ทรัพยากรเพื่อการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมตามโครงสร้างการกระจายอำนาจ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการใช้ทรัพยากร ๔) จัดระบบการติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการใช้ทรัพยากรของสถานศึกษา เพื่อประสิทธิภาพ ความโปร่งใส และความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้

การบริหารแผนสู่การปฏิบัติ

เพื่อให้การดำเนินงานตามแผนการศึกษาแห่งชาติ เป็นไปอย่างมีบูรณาการ สัมพันธ์เป็นกระบวนการเชื่อมโยง โดยรวมทั้งหมดภายใต้แนวนโยบายทั้ง ๑๑ ประการ จึงให้มี ยุทธศาสตร์การดำเนินงานที่มีหลักการกำหนดโครงสร้าง การบริหารแผน โดยให้หน่วยงานและองค์กรทั้งภาครัฐ ภาค เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานศึกษา ประชาชน องค์กรประชาคม และองค์กรอิสระ/องค์กรวิชาชีพ ต้องเข้ามา มีส่วนร่วมอย่างจริงจังในการนำวัตถุประสงค์ แนวนโยบาย เป้าหมาย และกรอบการดำเนินงาน ดังแสดงไว้ในแผนการศึกษา แห่งชาตินี้ มากำหนดเป็นแผนพัฒนาฯ ระยะ ๕ ปี และแผน ปฏิบัติการของหน่วยงานในระดับพื้นที่ โดยให้มีแผนงาน/ โครงการรองรับ เพื่อดำเนินการในชั้นปฏิบัติที่มีการกำหนด เป้าหมายและเกณฑ์ชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงานในช่วง เวลาที่กำหนด ทรัพยากรที่ต้องการใช้ และผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน แล้วนำไปดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จในทางที่เพิ่ม เสริม และ ขยายอย่างสอดคล้องประสานกับนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และ นโยบายของรัฐบาล ตามสมรรถนะและสถานภาพแห่งความ รับผิดชอบของตน

หน่วยงานที่บริหารแผนการศึกษาแห่งชาติ นี้ จะต้องสร้าง กลไกการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และการประเมินผลการ

ดำเนินการ เพื่อแก้ไข ปรับปรุง และชี้แนะการดำเนินการในแต่ละแผนงาน/โครงการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ แนวนโยบาย และเป้าหมายของแผน โดยพัฒนาเกณฑ์ชี้วัดการดำเนินงานที่เน้นผลสัมฤทธิ์ของงานในแต่ละช่วงเวลาอย่างชัดเจน และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของหน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้องให้เข้ามามีส่วนร่วมติดตาม ตรวจสอบ เพื่อทบทวนแผนเป็นระยะๆ และประเมินผลการดำเนินงานตามแผน รวมทั้งการปรับปรุง แก้ไข หรือกำหนดแผนใหม่หากพบว่ามาตรการดังกล่าวยังไม่บรรลุเจตนารมณ์ของแผนอย่างมีประสิทธิภาพ

ในการนี้ จึงได้กำหนดแนวทางการบริหารเพื่อนำแผนสู่การปฏิบัติ ไว้ดังนี้

๑. จัดเตรียมและพัฒนากลไกการนำแผนการศึกษาแห่งชาติสู่การปฏิบัติ เริ่มตั้งแต่การกำหนดมาตรการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในสาระของแผน พร้อมกับการกำหนดกลไกประสานแผนด้านต่างๆ ร่วมกับหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง โดยใช้กระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน ปรับระบบการจัดสรรงบประมาณที่เน้นผลลัพธ์ของงาน ทั้งในด้านปริมาณ คุณภาพ และผลผลิตภาพ เช่นเดียวกับการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย และกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการนำแผนสู่การปฏิบัติ

๒. จัดทำกรอบและแนวปฏิบัติของแผน โดยระดมสรรพกำลังของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในกระบวนการแปลงแผนสู่การปฏิบัติทุกขั้นตอน ในลักษณะที่มีการเรียนรู้และบูรณาการ

ความคิดร่วมกัน สร้างกรอบแนวคิดและหลักการในการจัดทำแผนพัฒนาฯ และแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ ทั้งสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของประชาชนในแต่ละพื้นที่ รวมทั้งระบุนหน่วยงานองค์กรที่รับผิดชอบในการจัดทำแผนพัฒนาฯ และแผนปฏิบัติการเฉพาะด้านตามภาระรับผิดชอบ

๓. ส่งเสริมการจัดทำแผนพัฒนาด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม รวมทั้งแผนปฏิบัติการในระดับพื้นที่ ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของชุมชนแต่ละพื้นที่ และส่งเสริมสนับสนุนให้มีการบริหารแผนและนำแผนสู่การปฏิบัติในลักษณะที่เป็นองค์รวมที่เน้นคนเป็นศูนย์กลาง โดยหลักการยึดพื้นที่ ภารกิจ และการมีส่วนร่วมจากประชาชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดการประสานและการทำงานในแนวราบระหว่างหน่วยงาน

๔. พัฒนาระบบและกลไกการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลแผน เริ่มตั้งแต่การส่งเสริมการจัดทำฐานข้อมูลทุกระดับที่จำเป็นต้องทำให้เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายข้อมูลระหว่างหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ เพื่อสามารถใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลร่วมกันได้ พร้อมทั้งพัฒนาตัวชี้วัดผลสำเร็จของการดำเนินงานตามแผน ทั้งในส่วนที่เป็นปัจจัยตัวป้อน กระบวนการ และผลลัพธ์ทั้งในเชิงปริมาณ

คุณภาพ และผลิตภาพ ตลอดจนจัดระบบการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน เชื่อมโยงกันเป็นเครือข่าย สามารถนำผลจากการกำกับ ติดตามมาเป็นแนวทางในการปรับปรุง หรือปรับเปลี่ยนวิธีการ ดำเนินการอย่างสอดคล้องกับปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการ นำแผนไปปฏิบัติ

๕. การประเมินผลแผน ในขั้นเตรียมความพร้อม ได้แก่ การประเมินความรู้ ความเข้าใจในสาระของแผน ความพร้อมขององค์กรและกลไกตามโครงสร้างการบริหารแผน ระบบ และกลไกการประสานงาน เป็นต้น ประเมินกระบวนการปฏิบัติ ได้แก่ กระบวนการจัดทำกรอบแนวทางแผนพัฒนาฯ และแผนปฏิบัติการ กระบวนการนำแผนสู่การปฏิบัติในทุกขั้นตอน ประเมินผลผลิต ผลลัพธ์ และผลประโยชน์ที่เกิดกับประชาชนว่าเป็นไปตามเป้าหมาย เจตนารมณ์เพียงใด ทั้งนี้ กำหนดให้มีองค์กรกลาง เป็นผู้ทำการประเมิน โดยประชาชนมีส่วนร่วม และให้ข้อมูล

**คณะอนุกรรมการอำนวยการ
จัดทำแผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะ
และวัฒนธรรมแห่งชาติ**

๑. ศ.ดร.ลีปนันทน์ เกตุทัต	ประธานอนุกรรมการ
๒. ศ.ดร.วิจิตร ศรีสอาน	รองประธานอนุกรรมการ
๓. ศ.ดร.ชัยอนันต์ สมุทวณิช	อนุกรรมการ
๔. นายเกียรติชัย พงษ์พาณิชย์	อนุกรรมการ
๕. ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	อนุกรรมการ
๖. ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย	อนุกรรมการ
๗. เลขาธิการคณะกรรมการ พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	อนุกรรมการ
๘. ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ	อนุกรรมการ
๙. ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง	อนุกรรมการ
๑๐. เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ	อนุกรรมการ
๑๑. รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (ดร.สิริพร บุญญานันต์)	อนุกรรมการและ เลขานุการ
๑๒. เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (นางสาวสุรางค์ วีรกิจพาณิชย์)	อนุกรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ
๑๓. เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (นางสาวนงลักษณ์ พหลเวชช์)	อนุกรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ

หน้าที่ของคณะกรรมการ

๑. ให้คำปรึกษา เสนอแนะ และกำหนดกรอบแนวคิด หลักการ เป้าประสงค์ และประเด็นหลักของแผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมแห่งชาติ
๒. พิจารณากำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ การดำเนินการ ดัชนี และตัวชี้วัดเชิงพฤติกรรมความสำเร็จของการนำไปปฏิบัติ
๓. อำนวยการและกำกับการดำเนินงานจัดทำแผน รวมทั้งพิจารณาเสนอแต่งตั้งคณะทำงานตามความเหมาะสม

เพื่อเป็นการใช้ทรัพยากรของชาติให้คุ้มค่า
หากท่านไม่ใช้หนังสือเล่มนี้แล้ว
โปรดมอบให้ผู้อื่นนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป